

УДК:657:631.16

Любар О.О., к.е.н., доцент,

Орищенко Р.В.

Вінницький національний аграрний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

У публікації розглянуто концептуальні та організаційно–методологічні засади обліку фінансових результатів, досліджено вплив облікової політики на формування фінансового результату на підприємствах аграрного сектора економіки.

Ключові слова: нормативно–правове забезпечення, фінансові результати, документообіг, робочий план рахунків, облікова політика.

Liubar O., Orishchen R.

ORGANIZATION OF ACCOUNTING FINANCIAL RESULTS FOR COMPANIES AGRICULTURAL SECTOR: PROBLEMS AND SOLUTIONS

This publication considers the conceptual, organizational and methodological principles of financial accounting results, the effect of accounting policies for the formation of financial results for the agricultural business sector.

Keywords: regulatory support, financial performance, workflow, your chart of accounts, accounting policies.

Любар О.А., Орищенко Р.В.

ОРГАНИЗАЦИЯ УЧЕТА ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ: ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ

В публикации рассмотрены концептуальные и организационно–методологические основы учета финансовых результатов, исследовано влияние учетной политики на формирование финансового результата на предприятиях аграрного сектора экономики.

Ключевые слова: нормативно–правовое обеспечение, финансовые результаты, документооборот, рабочий план счетов, учетная политика.

Любар О.О., Орищенко Р.В.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Запровадження ефективних методів діяльності та управління на підприємствах залежить від різноманітних факторів, основне місце серед них займає раціональна організація бухгалтерського обліку. Вона забезпечує виваженість і обґрунтованість прийнятих управлінських рішень шляхом надання об'єктивної і достовірної облікової інформації про активи, власний капітал, зобов'язання, доходи, витрати та фінансові результати діяльності підприємства.

Раціональна організація обліку фінансових результатів та відображення їх у фінансовій звітності підприємства аграрного сектора економіки займає центральне місце у системі бухгалтерського обліку і звітності та постійно потребує вдосконалення.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Серед останніх досліджень сутності фінансових результатів підприємства привертають увагу праці таких науковців, як О.В. Гаращенко, Я.В. Лебедзевич, С.Л. Червінька, Ю. Шара, Л.М. Янчева, І.О. Гладій та ін. [1]. Проблеми організації обліку доходів, витрат, формування й відображення у фінансовій звітності результатів діяльності підприємств досліджені у працях вітчизняних учених, зокрема М. Т. Білухи, Ф. Ф. Бутинця, В. В. Сопка, Л. М., Мниха, М. Г. Чумаченка, В. О. Шевчука. При цьому існує ряд проблем щодо організації обліку фінансових результатів, які потребують вдосконалення, а саме необхідність уточнення підходів щодо віднесення витрат та доходів до конкретної їх складової, уточнення і конкретизація методичних засад класифікації та обліку доходів і витрат звітного періоду, забезпечення витрат наступних періодів, витрат майбутніх періодів і зменшення доходу та власного капіталу [2].

Цілі статті. Метою статті є теоретичне обґрунтування положень та розробка практичних рекомендацій з удосконалення організації обліку фінансових результатів діяльності на підприємствах аграрного сектора економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Фінансовий результат – це приріст (чи зменшення) вартості власного капіталу підприємства, що утворюється в процесі його підприємницької діяльності за звітний період. Фінансовим результатом діяльності підприємства може бути прибуток або збиток.

Позитивним фінансовим результатом діяльності підприємства є прибуток, збільшення якого означає примноження фінансових ресурсів та зростання фінансових результатів. Збиток підприємства навпаки означає втрату фінансових ресурсів підприємств, якщо збитки носять регулярний характер, то врешті–решт будуть витрачені всі фінансові ресурси і підприємство збанкрутує.

Ведення бухгалтерського обліку на підприємстві залежить від ефективності його організації. Оскільки фінансовий результат – прибутки або збитки – є арифметичним результатом порівняння доходів із затратами, організація обліку фінансового результату залежить уже від конкретних умов двох попередніх об'єктів організації: доходів та витрат.

Достовірність формування фінансового результату є основою принципів і правил бухгалтерського обліку, обов'язкове дотримання яких вимагає законодавча база, зокрема концептуальні основи складання та подання фінансових звітів, міжнародні стандарти фінансової звітності, Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, План рахунків, Інструкція про застосування плану рахунків, національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, накази Міністерства статистики тощо.

Визнані доходи класифікуються в бухгалтерському обліку згідно з вимогами П(С)БО 15 "Дохід".

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначає положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати".

Діюча нормативно–правова база передбачає, що методика обліку в багатьох питаннях визначається обліковою політикою, яка обирається кожним підприємством самостійно. Тому від правильно сформованої облікової політики залежать кінцеві результати діяльності підприємства та стратегія його розвитку в майбутньому.

Облікова політика – це сукупність облікових принципів, методів, процедур та заходів для забезпечення якісного, безперервного проходження інформації від етапу первинного спостереження до узагальнюючого – складання фінансової звітності.

Наказ про облікову політику – це документ внутрішнього користування, який має повно відображати особливості організації та ведення обліку і складання звітності на підприємстві.

Що стосується фінансових результатів, то в наказі про облікову політику слід розкрити, на нашу думку, чіткий і ефективний алгоритм

визначення фінансових результатів в розрізі видів діяльності – звичайної й надзвичайної.

Підприємство, обираючи конкретну облікову політику на поточний фінансовий рік, забезпечує організацію бухгалтерського (особливо аналітичного) обліку відповідно до показників форм річної фінансової звітності, знижує трудомісткість і тривалість формування фінансової звітності, забезпечує використання оптимальних методів облікових робіт із метою отримання очікуваних результатів фінансово-економічної діяльності підприємства [4].

При дослідженні впливу методів облікової політики, облікових оцінок на фінансовий результат доведено, що облікова політика сформована адміністрацією підприємства, відкриває можливості для обрання методологічних прийомів, що може радикально змінити фінансовий стан підприємства. Вибір методу амортизації, методу оцінки вибуття запасів, нарахування резерву сумнівних боргів змінює фінансовий стан, що відображений у балансі чи у звіті про фінансові результати [2].

Отже, вибір конкретних методів щодо елементів облікової політики обумовлює те, що рівень фінансових результатів можна змінити через методи оцінки. У кінцевому підсумку це призводить до того, що на розмірі прибутку позначається суб'єктивний характер, оскільки він залежить від вибору процедур і методів обліку[3].

Обліковий процес стає можливим лише за належної організації таких об'єктів як: облікові номенклатури, носії облікових номенклатур, технологія облікового процесу.

Вихідна номенклатура первинного обліку фінансових результатів визначається характером надходження доходу та складовими затрат з відповідного виду діяльності: виробничої, комерційної, фінансової тощо.

Основу організації поточного обліку фінансових результатів формують дані аналітичного і синтетичного обліку.

Розроблення номенклатур поточного обліку фінансових результатів здійснюється загальноприйнятим методом відбору показників (даних) шляхом складання таблиці.

Основними носіями поточного обліку фінансових результатів є облікові реєстри аналітичного та синтетичного обліку, де фінансові результати відображаються за відповідними даними.

Для раціональної організації бухгалтерського обліку фінансових результатів, своєчасного і повного відображення в обліку всіх його

об'єктів на підприємстві повинен бути чітко організований документообіг.

Рух документів у процесі їх оперативного використання і бухгалтерського опрацювання з моменту складання або одержання документа від інших підприємств до передачі на зберігання в архів називається документообігом.

З метою упорядкованості руху та своєчасного одержання для записів у бухгалтерському обліку первинних документів наказом керівника підприємства повинен бути розроблений графік документообігу, в якому вказуються дата створення або одержання від інших підприємств документів, прийняття їх до обліку, передача в обробку та до архіву.

Порядок документообігу залежить від характеру й особливостей господарських операцій та їх облікового оформлення, а також від структури підприємства і його облікового апарату. Такий порядок розробляє бухгалтерська служба підприємства і затверджує керівник підприємства при визначенні облікової політики підприємства.

Для ефективної організації обліку фінансових результатів будь-яке підприємство аграрного сектора економіки повинно розробити власний робочий план рахунків.

При складанні робочого плану рахунків необхідно максимально забезпечувати потрібною фінансово-економічною інформацією управлінські структури підприємства, гарантувати прозорість фінансового обліку та фінансової звітності, сприяти збереженню комерційної таємниці.

Відзначимо, що відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків визначення фінансових результатів проводиться через закриття субрахунків за окремими видами діяльності рахунку 79 «Фінансові результати», а разом з тим, визначення кінцевого сальдо, яке списують на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Таким чином, до Робочого плану рахунків підприємства слід включити рахунки 7 класу «Доходи і результати діяльності», рахунки 9 класу «Витрати діяльності» та рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Узагальнюючою формою фінансової звітності, в якій формуються фінансові результати є форма № 2 «Звіт про фінансові результати», який складають відповідно до затвердженого НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», яке визначає мету, склад і

принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.

Отже, правильне і достовірне визначення фінансового результату у системі бухгалтерського обліку забезпечується через використання загальноприйнятих принципів визнання доходів, витрат і їх розподілу за звітними періодами.

Висновки.

1. Всі елементи облікової політики підприємства впливають так чи інакше на його фінансові результати. Правильна організація обліку фінансових результатів позитивно вплине на зміцнення економічного стану будь-якого підприємства аграрного сектора економіки.

2. Для раціональної організації обліку фінансових результатів необхідно здійснити чітку класифікацію доходів і витрат, так як вони є головними складовими саме фінансового результату підприємств аграрного сектора економіки.

3. Для того, щоб облік фінансових результатів був максимально ефективним, кожне підприємство повинне приділити велику увагу організації документообігу на підприємстві та розробити власний робочий план рахунків для полегшення організації синтетичного та аналітичного обліку фінансових результатів.

1. Станівчук Г.В. Організація обліку фінансових результатів діяльності підприємства / Г.В. Станівчук // Збірник Вінницького національного аграрного університету. – 2011. – С. 45 – 48.
2. Коришко Н. Організація обліку фінансових результатів суб'єктів підприємницької діяльності / Н. Коришко // Економічний аналіз. – 2010. – №6. – С. 84–86.
3. Будко О. Облікова політика як інструмент впливу на фінансові результати діяльності підприємства / О.Будко // Економічний аналіз. – 2010. – №5. – С. 232–235.
4. Ратушна М. Вплив елементів облікової політики на фінансові результати / М. Ратушна // Економічний аналіз. – 2010. – №5. – С. 323–324.
5. Параскевич Л.В. Проблеми обліку фінансового результату промислового підприємства / Л.В. Параскевич // Сталий розвиток економіки. – 2012. – С. 123–127.